

Streszczenie rozprawy doktorskiej

Autor: **Jacek Kośla**

Temat rozprawy: **Instytucja czynnego żalu w prawie karnym skarbowym**

Promotor: **prof. dr. hab. Ryszard A. Stefański**

Czynny żal w prawie karnym skarbowym ma duże znaczenie praktyczne i jest często stosowany przez sprawców przestępstw skarbowych oraz wykroczeń skarbowych, w szczególności przez podatników i płatników różnego rodzaju podatków. Powszechność tej instytucji związana jest z ustawowym zapewnieniem bezkarności w wypadku ujawnienia przez sprawcę popełnionego czynu i wywiązaniu się z zobowiązań wynikających z poszczególnych regulacji prawa finansowego. Stosowanie jej pozwala na ujawnianie czynów zabronionych w zakresie prawa karnego skarbowego, co do których organy ścigania nie podejmowały żadnych czynności zmierzających do ich wykrycia, a także prowadzi do szybkiego i dobrowolnego wyrównanie uszczerbku finansowego uprawnionych podmiotów. Instytucja ta przysparza zatem niewątpliwych korzyści nie tylko sprawcy, ale również organom ścigania i beneficjentom należności publicznoprawnych.

Problemem badawczych rozprawy jest prawidłowość doboru przez ustawodawcę warunków czynnego żalu, które musi spełnić sprawca przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego dla zapewnienia sobie niekaralności, a także trafność przewidzianych wyłączeń podmiotowych oraz przesłanek powodujących bezskuteczność tej instytucji.

Hipotezą badawczą jest założenie, że czynny żal w Kodeksie karnym skarbowym spełnia istotną rolę w zakresie ujawniania i zwalczania przestępstw skarbowych

oraz wykroczeń skarbowych, a także jest najskuteczniejszym środkiem motywującym sprawców do wyrównania uszczerbku finansowego w zakresie danin publicznych, jednakże jego regulacja wymaga modyfikacji.

Celem rozprawy była ocena przepisów Kodeksu karnego skarbowego odnoszących się do czynnego żalu, zarówno regulujących ogólną postać tej instytucji, jak i normujących szczególnie jej postacie. Dokonana ocena nie ogranicza się przy tym wyłącznie do przepisów gwarantujących sprawcy niepodleganie karze, ale również dotyczy takich, które umożliwiają jedynie redukcję odpowiedzialności karnej, jednak ze względu na charakter działań sprawcy są uznawane za przejaw czynnego żalu. Dodatkowym celem pracy było wykazanie wadliwości funkcjonujących rozwiązań w zakresie czynnego żalu oraz zaproponowanie ich modyfikacji.

Praca doktorska składa się ze wstępu, sześciu rozdziałów oraz wniosków. W rozdziale I zostały przeanalizowane sposoby pojmowania czynnego żalu. W rozdziale II przedstawiłem rozwój historyczny prawa karnego skarbowego w Polsce. W rozdziale III zaprezentowałem specyfikę czynnego żalu w prawie karnym skarbowym zwiążaną z odrębnością tej gałęzi od prawa karnego powszechnego. W rozdziale IV dokonałem analizy ustawowych warunków, jakie musi spełnić sprawca przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego aby skorzystać z instytucji czynnego żalu. Rozdział V zawiera rozważania dotyczące ustawowych wyłączeń stosowania tej instytucji. W rozdziale VI zostały omówione szczególne regulacje dotyczące bezkarności sprawcy.

W zakończeniu rozprawy umieściłem wnioski, w których odnosząc się do oceny aktualnie obowiązujących przepisów prawa przedstawiłem własne postulaty *de lege lata*, dotyczące ich stosowania, a także postulaty *de lege ferenda*, dotyczące potrzeby zmian obowiązujących przepisów, dotyczących opisywanej instytucji.